

L a n d s k a p s n ä m n d e n s f r a m s t ä l l

N° 2/1944.

ning till Ålands landsting med förslag till

landskapslag om lanthushållsskolor i landskapet

Åland.

Den 18 februari 1942 inlämnade representanten Fanny Sundström en petition med anhållan, att Landstinget måtte lämna landskapsnämnden i uppdrag att, om möjligt till höstsessionen, inkomma med förslag till landskapslag för lanthushållsskolor. Landstingets kulturutskott, vars utlåtande inbegärts, fann petitionen värd beaktande och förordade densamma uti betänkande N° 2/1942 av den 24 februari 1942. Landstinget beslöt sedan vid plenum den 25 i nämnda månad giva landskapsnämnden uppdraget att till Landstinget inkomma med förslag till landskapslag om lanthushållsskolor och brev härom har landskapsnämnden emottagit den 16 mars berörda år.

Ålands lanthushållsskola inrättades ursprungligen och bestod som en fast skola å kronobostället i Tosarby by av Sunds socken, När bostället sedermera för cirka 15 år sedan fick övertagas av dåvarande kronofogden i Ålands härad, blev lanthushållsskolan husvill och har därefter varit ambulatorisk med kurser på olika orter i landskapet. Då någon landskapslag om dylik skolas organisation och verksamhet icke funnits, har skolans styrelse liksom landskapsnämnden varit tvungen att tillämpa sådana bestämmelser från de i riket tillkomna författningarna angående skolor i huslig ekonomi, som ansetts ändamålsenliga för skolans ekonomi och för

dess arbete nödvändiga. Att sådant interregnum-tillstånd icke kan fort-
fara framstår för landskapsnämnden fullt klart med hänsikt till nyttan
av lantushållsskolans uppgift i åländsk bygd och framgången av dess ar-
bete. Därför kan representanten Fanny Sundströms förevarande initiativ
hälsas med tillfredsställelse, så mycket större som det utgått just fr-
 henne, banbryterskan på det husliga området i vårt landskap.

Det har synts landskapsnämnden självklart att för den nödiga bered-
ningen av detta ärende vända sig till styrelsen för Ålands lantushålls-
skola. Sagda styrelse behandlade representanten Sundströms initiativ i
augusti 1942 och beslöt densamma, med stöd av den erfarenhet, som vunnit
under ett tjuguarigt arbete, i sak förorda rikets lag av den 18 maj 1929
angående läroanstalter för huslig ekonomi. Då emellertid denna lag en-
dast innehöll de allmänna bestämmelserna, ansåg styrelsen, att nödiga
specialstadganden, vilka i rikets lagstiftning ingå i förordningarna av
den 31 december 1929 angående skolor för huslig ekonomi och angående
bulatoriska skolor för huslig ekonomi, borde intagas i den tillämnade
landskapslagen. Och styrelsen föreslog till och med de paragrafer, vil-
kas stadganden borde införas i landskapslagen, men framhöll likväl här-
vidlag, att rikets bestämmelser icke kunde beträffande elevantalet till-
lämpas i landskapet, på grund därav att till lantushållsskolas verksam-
hetsområde hörde ett flertal skärgårdskommuner, utan borde för fast la-
ntushållsskola fastställas såsom minsta antal 12 mot i riket 20.

Enligt vad landskapsnämnden ur tillgängliga källor inhämtat, blev

andet av undervisningen i huslig ekonomi för kvinnor föremål för offentlig diskussion först mot slutet av 1880-talet. Det sålunda väckta intresset för saken ledde till, att flera läroanstalter för huslig ekonomi under förra hälften av 1890-talet inrättades, varefter deras antal år för år ökades. Dessa skolor voro dels statens, men den ojämförligt största delen av dem voro av privat natur, vilka, då lagstiftning i ämnet sattes, erhöilo statsanslag beroende av huru stora anslag riksdagen varje år reserverat.

Emedan regeringen ansåg att läroanstalternas för huslig ekonomi ställning borde tryggas i anseende till deras stora allmänna betydelse, tillsattes år 1926 en kommitté för att uppgöra förslag till omreglering av undervisningen och den konsultativa verksamheten på den husliga ekonomins område. Det lagförslag regeringen i sin proposition till riksdagen ingav angående läroanstalter för huslig ekonomi, var uppgjort på basen av denna kommittés betänkande, och ovannämnda lag av den 18 maj 1929 var resultatet av kommitténs betänkande och regeringens lagförslag.

I sistnämnda lag fastslås, vilken undervisning i huslig ekonomi, som faller under lagen. Ehuru området för denna undervisning omfattar läroanstalter av skilda typer, äro de likväl alla sammanförda under lagen, i vilken intagits endast stadganden av allmän natur, av vilka de flesta äro gemensamma för samtliga ifrågavarande läroanstalter. Mera detaljerade bestämmelser äro utfärdade genom särskilda förordningar, bland andra, uti ovannämnda tvenne förordningar.

Landskapsnämndens förevarande förslag till landskapslag om lantbrukshållsskolor är, med beaktande av styrelsens för Ålands lantbrukshållsskolor ovan framhållna förslag, uppgjort i huvudsak med ledning av rikets återopade lag och tvenne förordningar samt förordningen angående statsunderstöd åt särskilda enskilda läroanstalter för huslig ekonomi, även den utfärdad den 31 december 1929. Men även Kunglig Majestäts stadga för statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalter i Sverige, given den 21 juni 1940, har, beträffande stadgans avsnitt om lantbrukshållsskola, tjänat såsom förebild till landskapsnämndens förslag under III Kap. undervisningen.

I landskapsnämndens förslag förutsättes, liksom i rikets lag, att lantbrukshållsskolorna i landskapet kunna tillhöra dels landskapet, dels enskilda personer eller sammanslutningar (2 §). Lagförslagets 2 § 2 mom innehåller den redan före rikslagens tillkomst allmänt följda principen, att läroanstalter, som erhållit landskapsbidrag till anläggningskostnaderna eller understödjas med landskapsmedel, äro underkastade landskapsnämndens kontroll. I samma syfte har i lagförslagets 12 § intagit noggranna bestämmelser om villkoren för erhållande av landskapsunderstöd. Och rörande de olika läroanstalterna har dessutom bestämts, att landskapsnämnden tillkommer att övervaka såväl landskapet tillhörig som privat lantbrukshållsskola.

Då privat lantbrukshållsskolas ekonomi är synnerligen betydelsefull för skolan, vars uppgift liksom motsvarande skolors i riket, är av social

och allmännelig betydelse, har landskapsnämnden i sitt förslag (10 och 11 §§) upptagit understöd för alla de behov en dylik skola fordrar enligt de grunder, som äro eller framdeles bliva fastställda för motsvarande läroanstalter i riket, liksom landskapsnämnden i förslaget upptagit sådana övriga understöd, som i riket givas åt motsvarande läroanstalter, såsom t.ex. understöd för lärarens erhållande av pension, m. fl.

Beträffande rikets skolor för huslig ekonomi och ambulatoriska skolor för huslig ekonomi stadgas, att därest antalet elever i de förra två år å rad understiger 20 och i de senare 12, prövas av statsrådet, huruvida skolorna, eller om de äro privata, deras statsunderstöd skola indragas. Den, som helst något känner till förhållandena på Åland, förstår, att nämnda tal äro för höga och att, därest de ej kunna nedbringas, detta betyder, att varken fasta eller ambulatoriska lantushållsskolor svårligen kunna upprätthållas, vilket dock med hänsyn till landets isolerade läge och övriga samhälleliga förhållanden är absolut nödvändigt. Enligt landskapsnämndens uppfattning bör därför minsta elevantalet i fast lantushållsskola, som enligt 6 § i förslaget jämväl kan ambuleras, fastställas till 12 (förslaget jämväl av lantushållsskolans styrelse), i ambulerande kurs till 8 och i ambulatorisk sådan till 8. (46 o. 47 §§).

Innehållet av övriga bestämmelser i landskapsnämndens förslag torde icke erfordra någon särskild motivering; och får landskapsnämnden förtydla på ovanframhållna grunder förelägga Landstinget till antagande följande

förslag till landskapslag:

" F ö r s l a g

till

landskapslag om lantushållsskolor i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

I Kap.

Organisation och ändamål.

1 §.

Med lantushållsskola avses i denna landskapslag fasta och ambulato-
risk lantushållsskolor i landskapet Åland.

2 §.

Lantushållsskolor kunna ägas antingen av landskapet eller ock av
enskilda eller sammanslutningar.

Privata lantushållsskolor, för vilkas inrättande beviljats land-
skapsbidrag eller vilka understödjas med landskapsmedel, äro underkas-
tade landskapsnämndens kontroll.

3 §.

Nya lantushållsskolor kunna inrättas av landskapet och dylika av
privat natur övertagas av landskapet samt enskilda och sammanslutning
beviljas landskapsunderstöd för inrättande av nya lantushållsskolor
i den mån behovet sådant påkallar och medel för varje sådant ändamål
blivit i landskapets utgiftsstat anvisade.

4 §.

Fast lantushållsskola har till ändamål att meddela kvinnor kunskap i grunderna för skötseln av ett lantushåll samt att även i övrigt främja verksamheten för höjandet av den husliga ekonomin. Sådan skola står under landskapsnämndens inseende.

5 §.

Fast lantushållsskola kan ägas av landskapet, åländskt marthaförbund, åländsk lantbruksorganisation eller annat samfund av samma natur eller ock av enskild person.

6 §.

Skolkursen omfattar antingen fem månader eller sju månader. Å landskapsnämnden ankommer att på förslag av skolans direktion bestämma tidpunkten för skolkursens vidtagande och avslutning.

Utom skolkursen i fast lantushållsskola böra anordnas ambulerande kurser i skilda kommuner samt med landskapsnämndens begivande jämväl specialkurser, såvida ej landskapsnämnden annorlunda besluter.

Ambulerande kurserna pågå minst 3 och högst 4 månader samt specialkurserna minst två och högst åtta veckor, och böra skolans lärare vid dem meddela undervisning enligt landskapsnämndens anvisningar, sedan skolans direktion härom ingivit förslag.

7 §.

Ambulatorisk lantushållsskola har till ändamål att meddela kvinnor i mindre bemedlade trakter efter förhållandena anpassad kunskap i särskilda göromål för skötseln av ett lantushåll samt att väcka intresse

för höjandet av den husliga ekonomin. Sådan skola står under landskapsnämndens inseeende.

8 §.

Ambulatorisk lantushållsskola kan ägas av åländskt marta-förbund, åländsk lantbruksorganisation eller annat samfund av samma natur eller också av enskild person.

9 §.

Ambulatorisk lantushållsskola är i verksamhet minst nio månader om året. Åtgår denna tid icke i sin helhet till kursverksamheten, skall läraren använda den återstående tiden till instruktionsverksamhet.

Skolans lärokurser omfatta minst tre och högst nio månader. Med landskapsnämndens begivande kunna även kortare kurser anordnas.

Skolan kan arbeta på samma ort högst två år i sänder.

II Kap.

Understöd.

10 §.

De i landskapet verkande privata fasta och ambulatoriska lantushållsskolorna samt nyinrättade sådana tilldelas, för såvitt de uppfylla för dem fastställda villkor, årligt landskapsunderstöd till lärares samt extra ordinarie lärares och befattningshavares avlönande, ålders- och familjetillägg, årligt bidrag till försäkringsavgifter för lärare i privat pensions- eller försäkringsanstalt samt för de årliga underhållskostnader, som icke hänföra sig till avlöningar, enligt de grunder, so

i sådant avseende nu äro eller framdeles varda fastställda för motsvarande läroanstalter i riket.

11 §.

Ur anslag, som i landskapets utgiftsstat anvisats för bestridande av de årliga underhållskostnader, som icke hänföra sig till avlöningar, beviljas läroanstalt av landskapsnämnden enligt de i 10 § omförmälda grunder årligt landskapsbidrag till lokalhyra, samt kostnader för värme, lyse och städning, till anskaffande av undervisnings- och åskådnings- samt försöksmateriel, till underhåll av trädgård, till underhåll och komplettering av bibliotek och inventarier, till annons- och postavgifter, till kansli- och tryckningskostnader, till förflyttning av ambulatoriska skolor och andra därmed jämförliga utgifter.

Till andra utgifter för av fasta lantushållsskolor anordnade specialkurser än dem, som härröra av avlöningen, beviljar landskapsnämnden efter egen prövning landskapsunderstöd inom gränserna för landskapets utgiftsstat.

12 §.

Privat lantushållsskola erhåller landskapsunderstöd på följande villkor:

- 1) att skolan befunnits vara av det allmänna behovet på orten påkallad;
- 2) att skolan har tillfredsställande lokaler och erforderlig undervisnings- och arbetsmateriel samt för undervisningen nödiga anordningar;

- 3) att skolan följer godkänd undervisnings- och arbetsplan samt ha minst så många elever, som i 46 och 47 §§ stadgas;
- 4) att skolans lärare innehava stadgad kompetens;
- 5) att, då eleverna bo eller erhålla kost i skolan, bostadsförhållanden och kosthållningen äro tillfredsställande ordnade;
- 6) att skolans egendom behörigen och omsorgsfullt förvaltas;
- 7) att över undervisningsmateriel, som med landskapsbidrag anskaffats, ävensom över annan lösegendom föres noggrann förteckning, ävensom att sågda egendom, då skolan upphör, tillfaller landskapet;
- 8) att i understöd erhållna medel användas för de ändamål, till vilka de blivit beviljade, och att tilläventyrs odisponerade understödsbelopp återbäras till landskapet.

13 §.

För anordnande av tillsyn över och upprätthållande av praktik i lantbrukshushåll samt till understöd åt mindre bemedlade elever upptagas i landskapets utgiftsstat särskilda anslag.

III Kap.

Undervisning.

14 §.

Uti fast lantbrukshushållsskola och även i ambulatorisk sådan skall, där det landshövdingens ej annorlunda föreskriver, i huvudsak meddelas undervisning i:

- 1) närings-, födoämnes- och matlagningslära: näringsämnenas förekom-

egenskaper och betydelse; ämnesomsättningen; översikt över födoämnen, deras sammansättning, näringsvärde och pris med särskild vikt lagd vid de inhemska lantbruksprodukterna; födoämnenas sammanställning på matse-
deln samt deras tillagning och förvaring.

2) hemmets ekonomi: jordbruksproduktionen och kvinnans insats däri; föreningsrörelsens betydelse för jordbrukarna; varukännedom; produkternas användning i eget hushåll och försäljning; hemmets ekonomi, budgetberäkningar, personliga räkenskaper;

3) hälsolära och barnavård: människokroppens byggnad; personlig hygien, bostadshygien, arbetshygien; första hjälpen vid olycksfall, de vanligaste sjukdomarna, sjukvård i hemmet; barnavård;

4) hemvård: bostadens inredning och utrustning samt underhåll; inventarier och deras vård, hemkultur, tvätt, mangling, strykning;

5) husdjurslära och mjölkhushållning: husdjurens anatomi och fysiologi, avel och raser; olika fodermedel, deras sammansättning, värde och användning; husdjurens uppfödning och skötsel; ladugårdshygien och sjukvård; mjölkningsarbetets utförande, mjölkens sammansättning, egenskaper, behandling och användning;

6) trädgårdsskötsel: den mindre trädgårdens anläggning; köksväxtodling; odling av bärbuskar och fruktträd; prydnadsväxter; trädgårdsalstrens värde och användning;

7) slöjd: sömnad och vävning; underhåll av hemmets inventarier, kläder och dylikt; sömnads- och vävnadslära;

8) medborgarkunskap: staten och dess organ; Ålands självstyrelse samt dess beslutande och förvaltande organ; den borgerliga och kyrkliga kommunen samt dess beslutande och förvaltande organ; inkomst- och utgiftsstater; skatter och självdeklaration;

9) bokföring och affärskorrespondens.

15 §.

Vid skolkursen i fast lantbruksskola skall undervisningen äsyfta fördjupning och utvidgning av elevernas kunskaper i de ämnen, vilka i 14 § angivas, särskilt i sådana ämnen, som för elevernas framtida praktiska verksamhet äro framför andra av betydelse.

16 §.

Genom gymnastik och idrottsövningar bör sörjas för elevernas sunda kroppsutveckling.

På landskapsnämndens prövning må bero, huruvida, då gymnastikundervisning av särskilda skäl icke kan anordnas, denna undervisning må kunna ersättas genom lämpliga kroppsövningar av annat slag.

Eleverna böra dessutom beredas tillfälle till sångövningar.

17 §.

Undervisningen bör givas en praktisk inriktning och i möjligaste måtaga sikte på de kunskapsområden, som äro av väsentlig betydelse för jordbrukets utövare.

Undervisningen skall, allt efter ämnets art, meddelas i form av lektioner och övningar, demonstrationer och exkursioner samt övningar i

förekommade lantmanna- respektive hushållsgöromål.

Vid undervisningen böra, i den mån så befinnes lämpligt, sådana arbetsformer komma till användning, som kunna vara ägnade att befrämja elevernas självverksamhet.

Likaledes böra, så långt detta är görligt, i fast lanthushållsskola elevernas medverkan tagas i anspråk för sådana uppgifter i fråga om ordningen och arbetet inom skolan, vilka kunna verka uppfostrande på eleverna och främja deras sedliga och sociala utveckling.

18 §.

Undervisningsplan, upptagande kursens längd, lärarnas undervisning i olika läroämnen och det ungefärliga antal lärotimmar, som skall ägnas åt varje ämne, fastställas av landskapsnämnden efter förslag av skolans direktion. Sådan undervisningsplan skall lända till efterföljd för ett verksamhetsår, om ej ändring däri blivit på direktionens förslag av landskapsnämnden fastställd.

Vid fast lanthushållsskolas specialkurser meddelas undervisning i till skolans undervisningsprogram hörande ämnen enligt av landskapsnämnden fastställd plan.

IV Kap.

Föreståndare och lärare.

19 §.

Vid fast lanthushållsskola skola såsom ordinarie lärare anställas två facklärare, vilka vardera undervisa i de ämnen landskapsnämnden på

direktionens förslag bestämmer.

Är elevantalet så stort, att inrättande av parallellklasser befinnes nödigt, kunna vid skolan, efter landskapsnämndens prövning, inom gränserna för landskapets utgiftsstat anställas extra ordinarie lärare till det antal, som kräves för undervisningens behöriga upprätthållande.

Landskapsnämnden äger att på förslag av skolans direktion bland de ordinarie lärarna utse en till föreståndare för tre år i sänder.

20 §.

Vid ambulatorisk lantushållsskola anställles en ordinarie facklärare, som tillika tjänstgör såsom skolans föreståndare.

I mån av behov kunna vid skolan anställas extra ordinarie lärare.

21 §.

Såsom kompetensvillkor för lärarbefattningar vid fast och ambulatorisk lantushållsskola erfordras:

a) att vara fri från sjukdom och lyte, som göra den sökande olämplig för lärarkallet;

b) att vara känd för hedrande vandel och äga den stadga i karaktären, som ungdomens ledning kräver;

c) att besitta förmåga att enkelt och redigt meddela undervisning

d) att hava avlagt lärarexamen vid statens institut för lärare i huslig ekonomi och dessutom äga praktisk erfarenhet i hushållning på landet.

För lärarbefattning i handarbeten fordras genomgången lärokurs i mel-lanskola och lärarkurs vid läroanstalt för handarbetslärare, stående under statens inseeende samt förfarenhet i klädnads- och linnesömnad. Till lärare vid ambulatorisk lanthushållsskola kan även antagas person, som eljest visat sig vara kompetent att meddela undervisning i det ämne, den-ne anförtros.

22 §.

Såsom kompetent för sin befattning och på grund därav berättigad att bibehållas i sin nuvarande lärarbefattning och erhålla densammamotsvarande annan lärarbefattning ävensom stadgad avlöning oavkortad skall anses tidigare förordnad facklärare, som vid denna landskapslags ikraftträdande med framgång verkat på undervisningens för huslig ekonomi område under minst två år och för erhållande av sin befattning genomgått sådan lärokurs, som erfordras för motsvarande lärare vid rikets läroanstalt för huslig ekonomi, eller ock ådagalagt, att han eller hon annorledes på grund av erfarenhet förvärvat behörig kompetens. För lärare, som icke uppfylla dessa kompetensvillkor, minskas avlöningen på samma sätt som i riket uti motsvarande fall.

23 §.

Ordinarie lärarbefattning vid fast och ambulatorisk lanthushållsskola anslås av skolans direktion ledig att sökas inom trettio dagar; och böra ansökningshandlingarna jämte tjänsteförslag av direktionen insändas till landskapsnämnden, som till befattningen förordnar en av de på för-

slag uppförda på två provår, efter vilken tid landskapsnämnden, om vederbörande befinnes för befattningen lämplig, utnämner denne till ordinarie innehavare av befattningen.

Sökande, som tidigare ordinariter innehaft motsvarande befattning, kan efter landskapsnämndens prövning även utan provår utnämnas till ordinarie innehavare av befattningen.

Extraordinarie lärare vid ovannämnda skolor förordnas till sina befattningar av landskapsnämnden på framställning av vederbörande skolas direktion.

24 §.

Ordinarie lärare vid landskapet tillhörig samt privat fast och ambulatorisk lanthushållsskola ävensom extra ordinarie lärare äga uppbära den avlöning, som är eller framdeles varder bestämd för motsvarande befattningshavare vid rikets fasta och ambulatoriska skolor för huslig ekonomi.

I övrigt gäller beträffande de rättigheter och skyldigheter, som tillkomma ordinarie lärare vid landskapet tillhörig fast lanthushållsskola, vad om innehavares av landskapsförvaltningen underlydande tjänster eller befattningar rättigheter och skyldigheter är särskilt stadgat.

25 §.

Ordinarie lärare vid privata lanthushållsskolor tillkommer ur de i 10 § omförmälda medlen ålders- och familjetillägg enligt samma grunder, som äro stadgade beträffande landskapets tjänster eller befattningar.

26 §.

Under tiden mellan fast lant-hushållsskolas läroår och ambulatorisk lant-hushållsskolas verksamhetsperioder äro lärarena skyldiga att enligt landskapsnämndens föreskrifter utöva instruktions- och kursverksamhet inom lant-hushållningens område eller utföra andra uppdrag för lant-hushållningens befrämjande.

27 §.

Ordinarie lärare vid fast lant-hushållsskola åtnjuta semesterledighet under två månader om året, julferien däri inberäknad, samt vid ambulatorisk lant-hushållsskola under högst tre månader om året, inberäknat julferien, på tider, som av vederbörande direktioner bestämmas.

28 §.

Indragas landskapsunderstöden för privat fast samt ambulatorisk lant-hushållsskola, anses lärarna hava avgått från sina befattningar.

I annat fall skall vid avgång iakttagas tre månaders uppsägningstid.

29 §.

Har privat lant-hushållsskola försäkrat sina lärare i enskild pensions- eller försäkringsanstalt för erhållande av pension samt begravningshjälp och deltagar i erläggandet av lärarnas årliga försäkringsavgifter, tilldelas skolan för ändamålet av landskapsmedel årligt bidrag enligt de grunder, som i sådant avseende för motsvarande läroanstalt utbetalas i riket.

Å landskapsnämnden ankommer att godkänna pensions- eller försäkringsanstalt, vari dylik försäkring upptages.

30 §.

Ordinarie lärare vid landskapet tillhörig fast lantushållsskola kan på därom av landskapsnämnden hos statsrådet gjord framställning, bliva delaktig i civilstatens änke- och pupillkassa.

31 §.

För av landskapsnämnden godkända resor i tjänsteärenden tillkommer medlemmarna i direktion för och ordinarie lärarna vid fast lantushållsskola ersättning enligt de grunder, som äro gällande för landskapets tjänstemän eller befattningshavare.

32 §.

Lärarna vid fast och ambulatorisk lantushållsskola underlyda i disciplinärt avseende landskapsnämnden.

V Kap.Elever.

33 §.

Elev intages till fast och ambulatorisk lantushållsskola av skolans direktion på förslag av föreståndaren.

34 §.

För vinnande av inträde såsom elev i fast lantushållsskola fordras av sökande:

att hava fyllt sjutton år,

att vara välfräjdad,

att äga sund kropps-konstitution och vara fri från smittsam sjukdom,

att hava genomgått högre folkskola eller innehava motsvarande kunskaper.

per, samt

att hava erhållit målsmans eller förmyndares samtycke, om sökanden är omyndig.

Ansökan om inträde skall vara av sökande egenhändigt skriven och ställas till skolans direktion. Vid ansökan skola fogas behöriga intyg för styrkande av att sökanden uppfyller inträdesfordringarna.

35 §.

För att vinna inträde såsom elev vid ambulatorisk lanthushållsskola fordras av sökande:

att hava fyllt sexton år,

att vara välfräjdad,

att vara fri från smittsam sjukdom,

att hava genomgått folkskolkurs, samt

att hava erhållit målsmans eller förmyndares samtycke, om sökanden är omyndig.

Enligt föreståndarens prövning kunna till elever antagas sökande, vilka icke fyllt sexton år eller icke genomgått folkskolkurs, men vilka dock anses kunna följa med undervisningen.

36 §.

Elev vid fast och ambulatorisk lanthushållsskola bör vid inträde i skolan erlägga elevavgift, vars belopp fastställles av landskapsnämnden på framställning av skolornas direktioner, samt därjämte av resp. direktion bestämd skälig ersättning för bostad, lyse, värme och kost.

Elev vid ovannämnda skolor underlyder skolornas ordningsstadgar.

37 §.

Elev, som fullständigt genomgått skolkurs i fast lantushållsskola eller av skolan anordnad specialkurs eller fullständigt genomgått kurs i ambulatorisk lantushållsskola, erhåller vid lärokursens avslutning betyg enligt av landskapsnämnden fastställt formulär.

VI Kap.

Direktion.

38 §.

Fast lantushållsskolas verksamhet övervakas närmast av en direktion bestående av tre personer, till vilken skolans ägare, eller, om denna ägas av landskapet, landskapsnämnden för tre år i sänder utser en ordinarie medlem och en ersättare samt åländskt marthaförbund eller åländsk lantbruksorganisation på landskapsnämndens uppmaning likaså för tre år i sänder en ordinarie medlem och en ersättare. Såsom tredje medlem i direktionen ingår skolans föreståndare eller vid förfall för honom eller henne den andre ordinarie läraren.

39 §.

Ambulatorisk lantushållsskolas verksamhet övervakas av direktionen för den organisation, som äger skolan. Det lokala övervakningsorganet utgöres av en styrelse, till vilken skolans ägare utser två ordinarie medlemmar och två ersättare för den tid skolan verkar på orten. Såsom tredje ordinarie medlem ingår i styrelsen skolans föreståndare.

VII Kap.Särskilda bestämmelser.

40 §.

Direktionen för lantushållsskola bör till landskapsnämnden å tid, som denna äger bestämma, insända resp. skolas inkomst- och utgiftsstat för följande år. Skola tillkommande landskapsunderstöd fastställas inom gränserna för landskapets inkomst- och utgiftsstat av landskapsnämnden, vilken på rekvisition utanordnar detta till skolans direktion i sådana rater, som av skolans utgifter förutsätts.

41 §.

Redovisning över anslag, som beviljats landskapet tillhörig lantushållsskola, avgives till landskapsnämnden.

För privata lantushållsskolor beviljade landskapsunderstöd utanordnas till skolornas direktioner och äro nämnda direktioner ansvariga för att landskapsunderstöden användas till för skolorna föreskrivna ändamål. Över understödets användning böra direktionerna avgiva redovisning till landskapsnämnden.

42 §.

Lantushållsskola skall i enlighet med av landskapsnämnden meddelade anvisningar föra bok över användningen av landskapsunderstöd och över skolans övriga inkomster och utgifter samt årligen före utgången av februari månad till landskapsnämnden insända utdrag ur bokslutet, utvisande jämväl landskapsunderstödet användning för de särskilda ändamålen, så

och förteckning över den undervisningsmateriel och de övriga inventarier, som under redovisningsåret med landskapsunderstöd anskaffats.

43 §.

Elevavgifterna och övriga inkomster vid privat fast och ambulatorisk lanthushållsskola användas till sådana utgifter, för vilkas bestridande landskapsunderstöd icke beviljats eller för vilka landskapsunderstödet icke förslår.

44 §.

Över undervisningsmateriel och annan egendom, som till privat fast lanthushållsskola och ambulatorisk lanthushållsskola anskaffats med landskapsmedel, skall föras noggrann förteckning. Sålunda anskaffad egendom tillfaller vid nämnda skolas upphörande landskapet utan erästning.

45 §.

Befinnes privat lanthushållsskola, som åtnjuter landskapsunderstöd, icke uppfylla de i 12 § angivna villkor eller eljest icke motsvara sitt ändamål, äger landskapsnämnden besluta om landskapsunderstödet indragning samt utfärda bestämmelser därom, i vilken ordning indragningen bör ske.

Om indragning av landskapet tillhörig lanthushållsskola äger likaså landskapsnämnden besluta.

46 §.

Elevantalet vid fast lanthushållsskola skall utgöra minst tolv. Vid sådan skola anordnad ambulerande skolkurs skall antalet elever vara minst åtta, därest landskapsnämnden icke i särskilt fall prövar annorlunda lämp

Understiger antalet elever vid nämnd skola två år å rad tolv eller motsvarar skolan icke eljest sitt ändamål, pröve landskapsnämnden, huruvida skolan eller, om den är av privat natur, densamma tilldelat landskapsunderstöd skall indragas.

Antalet elever vid ambulatorisk lantshushållsskola skall utgöra minst åtta.

Har elevantalet vid nämnd skola två år å rad i medeltal understigit åttanta per lärokurs eller motsvarar skolan eljest ej sitt ändamål, pröve landskapsnämnden, huruvida det åt skolan beviljade landskapsunderstödet skall indragas.

För såväl fast som ambulatorisk lanthushållsskola skall av vederbörande
direktion uppgöras förslag till reglemente samt ordningsstadga, i vilka
ingå närmare bestämmelser om direktionens, föreståndarens och lärarnas å-
ligganden, samt om elevernas rättigheter och skyldigheter.

Denna landskapslag träder omedelbart i kraft".

Mariehamn den 2 februari 1944.

På landskapsnämndens vägnar :

Sikhehfrandyen.

Werner Wilson Becker